

Ако Србија дозволи изградњу 850 мини хидроелектрана (МХЕ), имаће први пут у историји појаву еколошких избеглица, каже Александар Јовановић Ћута из покрета Одбранимо реке Старе планине. Он је најавио трећи протест против МХЕ у Београду за 21. септембар, као и састанак с председником Србије Александром Вучићем за 28. септембар. Представник Националног удружења малих хидроелектрана Драган Јосић је казао да он као инвеститор има све потребне дозволе за изградњу МХЕ, за које каже да нису еколошки штетне.

Претходних година, а нарочито у неколико последњих месеци, у селима на Старој планини влада ванредно стање. Мештани и еколози покушавају да спрече изградњу деривационих мини хидроелектрана. После најаве да ће инвеститор почети изградњу МХЕ код села Топли До, тамо су постављене барикаде, као и даноноћно чување реке.

"Прво, хоћу да поздравим све људе који 10 дана стражаре на мосту у Топлом Долу и који неће дозволити ни Јосићу ни било коме да нам отме Тополдолску реку....Њу је пробао да нам узме и Слободан Милошевић, па смо је одбранили, сада хоће Јосић. Нико је неће отети људима који вековима тамо живе", казао је Јовановић у Новом дану.

Он наводи да се противе изградњи ових постројења јер доводе до "потпуног хорора и девастације свега што живи у тим водима", а људе који живе од те воде, ставља у позицију да морају да се селе одатле.

"Знам да ће Јосић да наводи да их има у Аустрији, али ти пројекти да, када реку гурнес у цев, су праисторија, они су одустали од тога одавно. На крају крајева, светске институције су прописале земљама Западног Балкана које нису у ЕУ да се ману таквих пројекта, а јасно су рекле и да је то погубно за природу. Европска енергетска заједница је рекла да без договора с људима који живе на тим простима, нема изградње МХЕ", казао је Јовановић.

Јовановић је показао и фотографију Јошаничке реке, која више не постоји, јер је, како

каже, гурнута у цев.

Драган Јосић каже да је Јовановић изнео низ неистина, јер, наводи, ни Европска комисија, ни Енергетска заједница, нису рекле да МХЕ не треба градити. Говорећи о томе да ли има све потребне дозволе за градњу, за које Јовановић тврди да нема, Јосић каже:

"Законском регулативом је установљен процес како се долази до грађевинске дозволе. Прво се усвајају се просторни планови, где сва министарства дају своје сагласности. У тим просторним плановима су дефинисане локације за изградњу МХЕ, значи, нису их осмислили инвеститори. После тога, у поступку изградње, за грађевинску дозволу треба да се обратите минимум код пет министарстава и минимум 15 имаоца јавних овлашћења, као што су Србијаводе, Завоз за заштиту природе. И ми имамо све дозволе", навео је Јосић.

Каже да је решење Завода за заштиту природе о условима за изградњу МХЕ "Топли До 1" издато 2014. године, а да је 2019. године затражио "услове за изградњу".

"Ја сам почео да прикупљам документацију 2013. године. После тога се добијају локацијски услови. По Закону о планирању и изградњи је дефинисано да сви услови имаоца јавних овлашћења која се добијају уз локацијске услове важе до рока важење локацијских услова. После тога, ви морате да се обратите Заводу за заштиту природе да добијете услове за изградњу, где они прописују да ли се ради ноћу, да ли дању, где се складишти материјал, и то сам урадио 2019. године", казао је Јосић.

Јовановић, међутим, тврди да Јосић нема мишљење Завода о грађевинској дозволи.

"Овде недостаје још један учесник у овој расправи који стално некако недостаје, а тај неко је онај ко је Јосића и овакве инвеститоре увукао у овај хорор, то су - институције. То је пре свега Зорана Михајловић, она која потписује дозволе за градњу, а која то ради од момента када је постала министарка за енергетику и екологију, када је кренуло у Јошаници да се гради. Јосић да има то мишљење завода, он га не би тражио и онда не би звали из МГСИ-ја Завод за заштиту природе и питали 'како сте ви то издали'", казао је Јовановић.

Јосић, пак, наводи податак у решењу Завода за заштиту природе из 2014. године које поседује, а у коме се наводи да је "дефинисано да планирани пројекат може да се реализује јер је процењено да неће значајно утицати на темељне и природне вредности подручја".

Он је показао и документ Републичке ревизионе комисије.

"Републичка ревизиона комисија утврђује да ли је пројекат изведен у складу са свим наведеним условима. Ево извештаја Комисије у којој седе еминентни професори. Они су утврдили да је техничка документација потпуна. Комисија је донека одлуку да се техничка документација прихвата", навео је Јосић.

На питање да ли је истина да је Републички геодетски завод ставио Ракитску реку под хипотеку, Јосић каже да је то друга локација, да је други инвеститор, и да је и ту документација сада "у реду".

"Постоји решење Министарства за екологију о укидању радова...Овде се крши закон на свим нивома. Јосићу је издата грађевинска дозвола без папира. Михајловић, када је издавала грађевинску дозволу за Јошаницу, Завод за заштиту природе у Нишу је рекао да је тамо забрањена градња, јер ту живе посебне природне врсте. Михајловић је без проблема игнорисала закон и издала дозволу", наводи Јовановић.

Према његовим речима, имамо "потпуни хаос", "фалсификоване документе", а како наводи, није испуњена ни обједињена процедура.

Ко је запалио кућу?

У пожару који је недавно избио у селу Топли До, изгорела је кућа 35-годишњег мештанина у којој је био смештен инвеститор Јосић. Тада је дошло до сукоба са мештанима села и активистима Иницијативе Одбранимо реке Старе планине.

Јовановић и Јосић су се међусобно оптужили за паљење те куће.

Јосић: Ваша организација је мени запалила кућу у Топлом Долу!

Јовановић: Ви сте сами запалили ту кућу! Ко је подметнуо бомбу у Ракити, ко је запалио контејнер. Јосић каже и да је милиција стала на страну терориста...

Јосић: Ја то нисам рекао...Терористи нису старци, него ти људи који долазе горе

Јовановић: Постоји истрага, не можете тако да оптужујете људе...

"Ми смо били дошли да погледамо ту кућу и да је реновирамо за смештај радника. После сат времена, дошли су џипови, окупили су се неки људи, претили на, вређали нас. И три сата смо били блокирани у тој кући. Јовановић је објавио на друштвеним мрежама да је у Топлом Долу ванредно стање, у коментарима се позивало на паљење куће. Ми смо звали полицију, она је дошла и рекла да имамо безбедан пролаз, да можемо да напустимо село. Две особе су ме пљунуле у лице, ја сам изашао из аута да их питам зашто то раде, ја нисам дошао да се бијем, руке су ми биле уз тело", казао је Јосић.

"И мени су руке уз тело, осим кад неко дође да ми отме реку. То мало људи што је остало горе, једино што имају је та река. У Топлом Долу живи 20 становника, који су пред биолошким крајем. Онда дође Јосић и каже - па вас ионако ускоро неће бити овде. Две год колико траје наша борба за реке Старе планине, ми упорно позивамо све да седнемо за исти сто - и институције, и инвеститоре, и мештане...Нас нико није примио за све те године. Сад ће нас примити Вучић од кога тражимо две године да нас прими. Треба неко да изгуби главу, јер је неко одлучио да заради милиона, а да неко остане без воде", одговорио је Јовановић.

Јовановић је најавио и да ће 21. септембра у Пионирском парку у Београду бити одржан трећи протест против МХЕ.

"Тог 21.9. представници месне заједнице Темска и Одбранимо реке Старе планине и сви који стражаре поред река ћемо се окупити у Београду. Позивамо све да дођу у Пионирски парк, идеја је да кажемо стоп за МХЕ. Вучић нам је заказао тај састанак за 28. септембар. Не желим да размишљам каква ће бити решења, ми знамо какви су наши захтеви - мораторијум на изградњу МХЕ на свим рекама у Србији и да се формира комисија стручњака и представника власти, да се обиђу све локације, да се преиспитају све дозволе, да се овај проблем реши. А будите сигурни, овакви пројекти су у ЕУ одавно прошлост", навео је Јовановић.

Наводи и да, ако Србија дозволи изградњу 850 МХЕ на својој територији, да ће имати "први пут у својој историји еколошке избеглице".

(Н1)